

Z a t w e e f c h u . A w i s e s .

Nr. 43. Zettortdeenâ 22trâ Oktober 1842.

Z a u n a s i n n a .

No Sehlpils un Sunnakstes. Pehz dascha grubta gadda Deews muhs atkal eepreezinaja ar labbu lauku-fwehtibu! Vehrna is tâ, kâ schis klahrbuhdamais gabs irr isdewuschees, laudim pahrtikschana un magasihnes pilditas. Waffarais un ihpafchi linni bij staltina auguma, bet grifki un kartuppeli ne wiffai flawejami. Tâ nu laudim buhs ar fo dsihwoht un Krohna-dohschanas lihdsinacht. Un tâ meh's sawâ mallâ teescham ar garwilefchanu warrefim ruddens-fwehtkûs turreht.

2) Imâ September tappam lohti eebeedeti. Wehtrâs-laiks zehlahs un palikke pehz puffsdeenâs par leelu auku. Ne fenn muischas un pagasti bij sawus linnus noklahjufchi un fchee linni tappe nu tahli aiswesti un kâ pakkuki sagrohsiti, zitti gubbas fasweesti. Zitti pagasti fatassija linnus no mescheem, fur wehjsch tohs bij aisneffis. Sawada leela fshade notikke tai deenâ pee jaunâs Sunnakstes basnizas. Auka atzehle ar fshardi apfaltu tohrna juntu, no divi puffedim, ka tur leela naudas-tehreschana buhs, kamehr fataifih's. Bet meh's sinnam, ka Deews labbi darr, fo darridams, kautschu prahtam un meefigahm azzim ne allasch tâ rahdahs. Ir tahds breefinigs laiks, kas weetahm fshadi darra, teescham nahf pasaulei par labbu un daschu flimmibu aisdjenn gaisu tihridams.

S.

Râ faderr gaisma ar tumsibu un deewabihjafchana ar mahnu-tizzibu fohpâ?

(Stattees Nr. 42.)

Tik tabtu atlaffijis pasimehjobs us benkische apsehdsamees un tad lassiju wehl tâ:

Ohtrâis raksta:gabbals.

Sinna no tahm 12 Zuhdu zilim, fo katra tam Kungam Jesum Kristum par negohdu irr darrijuse, un kas tahm tadeht lihds fcho baltu deenu jazeefsch.

1) Zilts Kubben. Tee to laif' no schihs zilts dsihwodami pehznahkamee muhsu Kungu Jesu Kristu dahrsâ fanehme zeeti un to fashje: par to winneem irr trejada strahpe janes's. Pirma: ka wifs fo tee saltu aiskarr eefsch trim deenahm nokalst; ohtra: no winnu fehjumeem nekâs ne isdohdahs un trescha: us winnu kappeem ne aug nekahds saltums.

2) Zilts Sihmeân. Tee no schihs zilts to Kungu krusstâ fitte: talabbadwinneem ifgaddus teff affinis no rohkahm un kahjahm, kâ no rihta lihds patt wakkaram.

3) Zilts Lewi. Schihs zilts pehznahkamee to Kungu Kristu apmehdija, tam waigâ splawe un to ar duhrehm fitte: tapehz fchi zilts ne warr pahf sawu bahrsdu pahrsplaut pahri.

4) Zilts Zuhda. Schi zilts muhsu Kungu Jesu Kristu nonahweja: par to teek no winneem ifgaddus 30 nonahweti.

5) Zilts Damm. Tee no schihs zilts sauze: winna affinis lai nahf pahf mums un muhsu behrneem: par to irr teem fchi ihpafcha strahpe, ka teem if mehneschus ar leelahm fahpehm affinulahses no winnu meefahm teff; un kas tâ smird, kâ tee nemas ne warr glahbtees, kamehr sawu smirdoschu meefu ar kristitu kautschu affininim dabboh apmasgahf.

6) Nawtahla zilts bija sawus behrnus zuhku stalli eelaiduschu un Jesu tai weetai garram wsdami, waizaja: kas tur eefschâ effohf? Winsch atbildeja: Tee irr juhfu behrni. Tee atkal fazzija: Tas naw teefa, tē irr zuhkas eefschâ. Us tam Jesus atteize: Kad winni zuhkas irr, tad lai tee arri par zuhkahm paleef. Un tâ

tee behrni par zuchahm palikke: tapehz wisseem schihs zilts pehznahkameem irr tschetri sohbi, aufis un smakka kà zuchahm.

7) Zilts Gadd. Schi zilts muhsu Kungam Kristum to ehrfschu frohni no 15 ehrfschu sarreem pinne un tam to lihds smadsenehm speede eekschà: tapehz winneem ifgaddus tai 15tã pawaffara mehnescha deenã irr 15 wahtis us galwu no kurrahm affinis no rihta lihds patt wakkaram tekk.

8) Zilts Uffer. Tas fullainis, kas tam Kungam Jesum Kristum ta augsta basnizas kunga Kainwaja namina, plikki dewe un arri tee, kas winna waigu par apsmeecku aisklahje un to plikkeja, bija no schihs zilts: tadeht winnu zilts pehznahkameem labba rohka par wesselu plaukstu irr ihsaka ne kà kreisa.

9) Zilts Seebulan. Tee mette pahr ta Kunga Jesus Kristus swahrkeem kauinius; tadeht winnem ifgaddus tai 15tã pawaffara mehnescha deenã affinis jasplauj no rihta lihds wakkaram.

10) Zilts probti: Isaschara, sehje to Kungu Jesu Kristu pee stabba un to schaute: tapehz irr schai ziltei tai 25tã pawaffara mehnescha deenã neisfaitamas sribpas un wahtis us winnas meesahm, no kurrahm affinis tekk no rihta lihds wakkaram.

11) Zilts Jahsepa. Schi zilts kalle tahs naqlas, ar ko tee to Kungu Kristu pee kruska peefitte. Kabda seewa, ar wahrdu Detihse, no winnu paschu zilts teem dewe padohinu, lai tee tahs naqlas trullas kall, tad leelakas sahpes buhschoht: par to wissahm seewahm schihs zilts pehz 33 gaddeem wezzumã ifnaktis mutte pilua ar tahrpeem.

12) Zilts Benjamin dsirdinaja muhsu Kungu Jesu Kristu ar schultt un ettiki mehrzehtu schwammu: par to tee ne warr pahr sewi gaisã skattitees; winnem arweenu gauhschi slahpst un kad winni runna, tad teem mast tahrpi no muttes lezz abrà.

Zik tablu lassitajs! ta dsihwa pateesiba, kas kà dsirdejam, fakkahs no Deewa muttes nahkuse. Pats gan nu prattisi, kà nu nehmoht tai un sawam gobdigam nahburgam runnabt prettim; es runnaju zik es prattu un mahzeju jeb zik tas gars

tahs pateesibas — tas swehtais gars mannim tanni brihdi dewe runnabt, peerahdidams: kà tas irr kahda wiltneeka darbs, kà to pats Pestitajs apleezina Matt. 24, 4. 5. ifwocenam peekohtdinams: „Veeluhkojeet, kà neweens juhs ne peewilt; jo tur dauds nahks manna wahrda un fazzihst: Es esnu Kristus un peewils dauds.“ Un woi ne pamahza ap. Zahnis 1 gr. 4, 1. ifkatru no mums tà: „Nihli ne tizzajt ifkatram garram, bet pahrbaudajt tohs garrus, arrig tee no Deewa irr: jo dauds nepateeffi praweeschi irr isgahjuschi eeksch pasaules?“ Tã wehl ar zittadeem wahrdeem pehz pateesibas sribhedamees ar nihlu nahburgu farunnajohs, ko taggad wahrdu pakkat wahrda isstahstihit wairs ne atminnu; tomehr daschus wahrdu esnu vaturejis galwã un ne slinkoschu tohs paschus gobdigam lassitajam isteikt. Zik atminnohs, tad kaininsch sawã runnã mannim atbildeja tà: Taisniba gan, kà swehtõs rakstõs tà stahw, bet es gribbu jums us tam atbildeht, kad juhs pirmin fazzijabt: kà ta grahmatina irr kahda wiltneeka darbs un ne wiss pateefigs Deewa wahrds; bet papreekschu es juhs wajzaschu: Nu fakteet, kà tad juhs sinnat, kà tas naw swehtõs, pateefigs Deewa wahrds. Urbildu: Es no tam sinnu, kà ta grahmatele teem swehteem Deewa rakstcem runna prettin un mahza, ko juhs swehtõs rakstõs nekur ne useefeet. Nahburgõs mannim us tam atbild atkal tà: Tã! tã! Nu es juhs luhdsu, lassat to wehlreis un redsesim woi ne atraddiseet jaw paschã eefahkumã swehtus pateefigus wahrdu, ko ir swehtõs Deewa rakstõs useefeet! Ko nu fakkat? Redf, kà ta jauna pasauale gribb pahrgudraka buht, ne kà wajaga! Ta jaw sah ir Deewa wahr: us nizzinabt un pahrgrohsiht. Urbildu: Nihlais nahburg! Kam juhs tohs jaimus laudis eeksch garrigahm leetahm tik pahrllezigi apsmeecklã noneimmat? Papreeksch usklaufatees mannu padohinu un tad spreeschat pehz pateesibas. Kam taisniba. Klauafatees! Tee swehti pateefigi Deewa wahrdi, ko juhsu grahmatele tè lassu, tee jaw bibbelẽ stahw aprakstiti, bet sinnam tur tee naw wiss ar sweeschahm blehau-mahzibahm sajakti, kà tè. — Swehtdeenas swehtischanu lassam 2 Mosh. 20,

8 — 10. tà: „Peeminni tahs fwehtas deenas, ka tu tahs fwehti. Seschas deenas buhs tew strahdabt un wissu tawu darbu darriht; bet ta septita deena irr ta Runga tawa Deewa duffeschanas deena: tad tew ne buhs nekahdu darbu darriht, neds pascham, neds tawam dehlam, neds tawai meitai, neds tawam kalpam, neds tawai kalponei, neds tawam lohpon, neds tawam fweescheneekam, kas tawos wahrtds irr.“ Ir tohs zittus fwehtus Deewa bauflus tanni paschâ nodakkâ atrohnam. Zittâ weetâ aikal tà stahw ratsihts: „No wissa, kas irr dsirdehts, irr schis tas gallawahrds: bihstees Deewu un turri winna bauflas, jo tas peenahlahs wisseem zilwekeem“ (Mahz. 12, 13.) Urri tahs beedinaschanas un apfoblichanas atrohnamas bihbelê 5 Mohf. II, 26 — 28. „Neds, es zellu juns schodeen preekschâ, fwehtibu un lahstus. Swehtibu, ja juhs klauffiseet ta Runga juhsu Deewa baufleem ko es juns schodeen pawehlu; bet lahstus, ja juhu ne klauffiseet ta Runga juhsu Deewa baufleem un atkapsseetes no ta zetta, ko es juns schodeen pawehlu.“ Un kâ basnizâ ne buhs eet tikkai gibnja spihdeschanas un mattu pihshanas labbad, jeb eeksch apgehrba lepposchanahs; bet turprettim ar firfnigu pasemmibu: to arridsan bihbelê atrohdam: I Peh. gr. 3, 3. I Tim. 2, 9. Ef. 3, 18. Df. 45, 14. un wehl zittâs weetas. Nu redsat nahburg! kas pateestba juhsu grammatelê buhtu, to, kâ paschi ar faru azziredsat, bihbelê eeksch Mohsus un to praweeschu grammatam warr atrast ir jaunâ testamêntê eeksch apustulu grammatam. Bes tam salka Deewa dehs un muhsu Pestitajs Jesus Kristus Matt. 5, 17. tà: „Ne dohmajeet, kâ es esmu nahzis to bauflibu un tohs praweeschu atmet: Es ne esmu nahzis atmet, bet peepildiht.“ Tad nu es paleeku pee tam, kaimin mihlais, ko mums bihbele mahza; — tur mehs tik atrohnam to dsihwu deewigu pateestbu eekschâ. Ur wahrdu salkoht: wezzâ testamêntê mehs atrohnam Deewa fwehtu gribbeschanu preeksch Jesus Kristus peedsimschanas no Mohsus un teem praweescheem zilweku behnceem sluddinatu, kas teem newen zeeti peekohdinaja fwehtus bauflus un wissas zit-

tas Deewa pawehleschanas no wissas firds un dwehseles turreht, zaur ko winni tad (kâ jaw ar bihbeles wahrdeem peerahdihts) Deewa scheblastibu un fwehtibu eemantohs un Deewa sohdbai un atreebschanai isbehgs; bet turflaht tee arri sluddinaja, kâ Deews teem Pestitaju to Messijas suhtischoht (skattees: Ef. 11, 1. 2. Jer. 23, 5. un 33, 15. un wehl eeksch Mohsus un zitta praweeschu grammatam), kas teem un wissai pasfaulei dauds labbaku un jo pilnigu tizzibu eedohschoht: „Es zelschu teem praweeti no winnu brahlu widdus, kâ tu effi, un es liskhu mannu wahrdu winna muttê, un winsch runnahs us teem wissu, ko es tam pawehleschu, un tas wihrs, kas manneem wahrdeem ne klauffis, ko winsch mannâ wahrda runnahs, no ta gribbu es to prassiht.“ (5 Mohf. 18, 18. 19.) To jo pilnigu un pateefigu tizzibu mehs atrohnam jaunâ testamênti, fur pars Pestitajs pehz farwas peedsimschanas Deewa fwehtu prahdu un gribbeschanu zilwekeem mahzija, kâ mehs to lassam (Ebr. I, 12.): „Deews daschuris un daschadi wezzds laikds us teem tehweem zaur praweescheem runnais, irr schinnis pehdigâs deenas us mums runnais zaur to dehl.“ Nu redseet kaimin! Deews wezzds laikds us teem Zuhdeem zaur Mohsu un teem praweescheem runnaja un teem winnu deewakalposchanu, winnu bauflibas-nokohpschanu un winnu tizzibas likkumus pawehleja; bet schinnis pehdigâs deenas winsch irr runnais us mums zaur faru dehl, pawehledams, ka mums to buhs klauffiht, jo Deews salka: „schis irr mans mihlais dehs, us ko man labs prahts irr, to buhs juns klauffiht.“ (Matt. 17, 5.) Tad nu klauffitees mihlais draugs, kavehz es juhsu fwehtai grammatelê ne tizzu un salku, ka ta irr wiltiga, prohtet: taphez ka tas Deewa wahrds, kas tanni tà kâ us spreddika wihs atrohnahs, irr gandrihs wihs no wezzas testamêntes no Mohsus grammatam isratsihts, un tik kahds masumtinsch no jaunâs testamêntes no apustula grammatam peenemts flaht; — bet no teem zitteem ratsieem, kas nudeen tik Deewa wahrda saimoschana irr, juhs ne pufchu plehstu wahrdinu ne atrohnat bihbelê, kâ

Jesus jeb pehz winna debbes = braufschanas
 fwehti apustuli no teem buhtu ko mahzjuschi jeb
 papreeksch fluddinajuschi, un tomehr mehs drih-
 stam tik to par pateefibu turreht un usnemt, ko
 Deewa rakstos lassam. (Turplikkam wairat.)

Teefas fluddinaschana.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs ic. ic. ic.,
 tohp no Pastendes pagasta teefas, — kad pehz Kur-
 semnes semneeku litkumu gramatas 489tâ S. pahr
 to mantu ta Pastendes fainneeka Wehrdinu Frizza
 inwentariuna-trubkuma, magashnes un zittu par-
 radu labbad konurse spreesta, — wiffi parradu de-
 weji ta peeminneta Wehrdinu Frizza zaur scho usai-
 zinati, 6 neddelu starpâ no appafschrakstias deenas,
 un wifwehlaht lhdſ 14tu November f. g., kas par to
 weenigu un isflehgschanas terminu nolikt, ar sawahm
 prassifchanahm un winnu peerahbischanahm pee schihs
 pagasta teefas peeteiktees un sagaidiht, ko teefa spre-
 edihſ. Pastendê, tai 26tâ September 1842. 3

(T. S.) ††† Zahne Leepin, preekschschdetais.
 (Nr. 83. S. Detloff, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas talfnas prassifchanas buhtu
 pee teem Kalnamuschas fainneekcem Mahrtin Getner

no Sihmaneenu Mahrtina, un Fanne Sprehle no Lem-
 pu mahjam, pahr karru mantahm, kad winni isfei-
 kuschi, ka tee sawas magashnes = un muifchas = parr-
 dus ne ppehjoht maksahnt, konurse spreesta, tohp us-
 aizinati, sawas prassifchanas 2 mehneschu starpâ no
 appafschrakstias deenas, un wifwehlaht lhdſ 24tu
 November f. g., pee saudeschanas sawas teefas pee
 schihs pagasta teefas usdoht. Kalnamuschas pagasta
 teefa, tai 24tâ September 1842. 2

(Nr. 155.) ††† Dohwe Tihkusch, pagasta wezzakais,
 Subau, pagasta teefas ffrihwera weeta.

Zitta fluddinaschana.

No Preekules pagasta teefas tohp wiffi pee Pree-
 kules un Preekules-Uffites peerakstii brihwi arraji un
 pagasta lohjekli zaur scho usaizinati, pee tahs schi
 gadda rekruschu-lohfschanas wifwehlaht 26tâ Okto-
 ber f. g. pee Preekules pagasta teefas peeteiktees,
 zittadi tee, kas ne buhs peeteikuschees, wiffu lau-
 numu, kas no tam warr zeltees, sew pascheem war-
 rehs peemehroht. I

Sinna par jaunu gramatu.

Pee mannim warr dabhuht pirft par 30 Kap. fudr.:
 Darbu = rullis pa mehnescheem, jeb mahziba, kabbi
 darbi fainneekcem ar sawu fainni ikkatrâ mehnesi
 pehz kahrtas jastrahda. Rihgâ, 1842.
 W. Pantenius.

Naudas, labbibas un prezzu tirkus us plazzi. Rihgâ, tanni 12tâ Oktober 1842.

	Sudraba naudâ.	Rb.	Kv.		Sudraba naudâ.	Rb.	Kv.
I jauns dablteris	geldeja	1	33	I pohds kannepu	tappe maksahnt ar	1	—
I pubrs rudsu	tappe maksahnt ar	1	30	I — — — — —	linnu labbakos surtes	—	—
I — — — — —	— — — — —	2	30	I — — — — —	— siktakas surtes	—	—
I — — — — —	— — — — —	1	—	I — — — — —	tabaka	—	65
I — — — — —	— — — — —	1	50	I — — — — —	dselses	—	75
I — — — — —	— — — — —	—	70	I — — — — —	sweesta	2	60
I — — — — —	— — — — —	3	25	I muzza silku, preefchu muzzâ	— — — — —	7	25
I — — — — —	— — — — —	2	—	I — — — — —	— wibfchnu muzzâ	7	50
I — — — — —	— — — — —	1	40	I — — — — —	— — — — —	7	—
I — — — — —	— — — — —	1	25	I — — — — —	— — — — —	6	—
I — — — — —	— — — — —	3	—	I — — — — —	— — — — —	4	40
I — — — — —	— — — — —	1	50	I — — — — —	— — — — —	4	15
I — — — — —	— — — — —	5	—				

W r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffes: Waldischanas = rahts W. Weitler.
 No. 369.